

De primera potència en la història de la humanitat ha passat a ser un país totalment desconegut. La terra de Genguis Khan i Àtila fa en pocs dies les segones eleccions legislatives democràtiques des de la dissolució del règim comunista al 1991.

Mongòlia: sota l'alè del dragó xinès

Mongòlia forma un curiós sandvitx d'un milió i mig de quilòmetres quadrats (quasi tota l'Europa occidental), empresonat entre la Xina i Rússia i poblat per poc més de 2,4 milions d'habitants i uns 23-25 milions d'ovelles, cabres, iacs, cavalls i camells, cosa que en fa un dels països proporcionalment amb menys densitat humana i amb més bestiar de pastura de tot el planeta. Amb un respectable desert (Gobi) al sud i sense cap sortida a mar, aquesta república de paisatges feréstecs i genets reputats ha sobreviscut aquests últims tres-cents anys mercès als seus veïns.

No sempre ha estat així. Els ferotges mongols van ser els primers exèrcits a amenaçar simultàniament els japonesos i els germànics, i les seves possessions al segle XIII arribaven des dels boscos de Europa central fins a les costes de Corea. L'est i l'oest han estat des de sempre el punt de referència del govern d'Ulan Bàtor, cada vegada que la història recent els ha donat ocasió d'evitar la pressió xino-soviètica. I segons tots els indicis, el govern resultant de les eleccions legislatives del 30 de juny hauria d'afermar-los en aquesta direcció.

Mongòlia va ser el primer estat que va integrar-se a l'òrbita d'influència soviètica, al 1924, i el primer a desfer-se de la tutela de la URSS, al 1989. Les raons del suïcidi polític dels dirigents del que aleshores era el Partit Po-

pular Revolucionari Mongol (PPRM) no han estat mai esbrinades suficientment, però, com en el cas d'Europa de l'Est, sembla que les maniobres entre basitadors de Mikhaïl Gorbatxov foren determinants a l'hora d'afavorir el canvi. Feia tres anys que Moscou enretirava les tropes del territori mongol com a part d'una estratègia per a millorar les seves

El règim mongol ha substituït les referències comunistes per la recuperació dels mites imperials i les reformes econòmiques.

relacions amb la Xina, una retirada que Ieltsin acabà de completar al 1992, quan l'URSS ja havia deixat d'existir.

Budisme en lloc de marxisme. El partit actualment al poder a Ulan Bàtor (la capital), el Partit Revolucionari del Poble Mongol (PRPM) és l'hereu d'aquells comunistes que van governar Mongòlia durant les set dècades anteriors. El president del país, Punsalmaagyin Ochirbat, fou reelegit al 1993, després de dirigir des del 1990 la transició del país i de

sancionar al 1992 una nova constitució que proclamava el nou Estat de Mongòlia en lloc de la República del Poble Mongol socialista. Entre algunes coses més, la llei fonamental proclamava el dret de la propietat privada, la democràcia parlamentària (si bé fortament presidencialista) com a sistema polític, i la reducció del Parlament (Gran Hural) a setanta-sis escons.

Les primeres eleccions lliures després de la proclamació de la constitució s'escaigueren al 1992, i aquesta mateixa empenta del poder a l'hora de portar a terme les reformes democràtiques van proporcionar-li una victòria aclaparadora (setanta escons). Tres anys després, el primer ministre mongol, Punsatgiyn Jasray, és de nou el favorit per a ocupar el poder a Ulan Bàtor, davant el Partit Democràtic Mongol i del Partit Nacional del Progrés, principals partits de l'oposició.

Segons els analistes, el PPRM és un partit força diferent del que havia governat Mongòlia fins al 1989, amb tres faccions internes, la més reformista de les quals és dirigida pel primer ministre. Una de les primeres declaracions públiques de Jasray és que el partit havia d'abandonar el marxisme, una ideologia que s'adeia poc amb el rebuig budista dels extremitismes. Una opinió tan curiosa ja marcava el que ha estat el principal fenomen a Mongòlia des que ha emprès el camí de les reformes polítiques i econòmiques:

Nòmades i contrabandistes

“Mongòlia és un país de nòmades, així que el visitant hauria de considerar amb recel els itineraris basats en ciutats, construïdes al segle XX al voltant de centres industrials mancats de tot interès”. Les guies nord-americanes de viatges aconsellen pragmàticament els pocs turistes que cada any s’hi aventuren. Certament que és el nomadisme, al qual es dedica encara el 65% de la població, el principal valor econòmic de la república, i no pas el turisme ni la indústria, malgrat les riqueses naturals del país (petroli, carbó, gas, or, coure, fusta...). La mala qualitat de les infraestructures i una dependència ineficaç de l’ex-Unió Soviètica en tenen la culpa.

Els estrets lligams amb el règim comunista de Moscou potser van ajudar a fer que Mongòlia sobrevisqués com un estat independent, però no han estat cap regal en el camp econòmic. En realitat el sistema burocràtic i ineficient rus es va reproduir sense gaires canvis en la república veïna; de la mateixa manera, els gerents ex-comunistes han sabut reci-

clar-se hàbilment per aplicar les receptes neoliberals del Banc Mundial.

Un 90% de les exportacions de Mongòlia anaven a parar a la URSS. La seva desaparició significà la caiguda del Producte Nacional Brut, un 20% en tres anys, i una baixada dels preus del 150%. Només l’any passat el règim va aconseguir de reduir la inflació a la meitat. Per acabar d’empitjorar les coses, les tropes soviètiques deixaren una factura pendent de 10 mil milions de rubles —que al 1992 equivalien a 16 mil milions de dòlars.

En aquests moments un quart de la població mongol viu sota el nivell de pobresa, amb la qual cosa el contraban i els robatoris de bestiar tornen a anar a l’ordre del dia, com en els vells temps. La línia ferroviària entre Moscou i Ulan Bàtor és considerada perillosa fins i tot per les autoritats policiaques, però alhora ha esdevingut el cordó umbilical que permet a molts russos espavilats de fer-se d’or amb la compra-venda de productes provinents de la Xina.

Des que al 1989 les autoritats de Pe-

quín van permetre l’obertura de deu punts fronterers més entre Mongòlia i la seva província germana xinesa, els mercats d’Ulan Bàtor s’han vist inundats de peces de roba i de productes de tota mena, procedents del gegant veí. Al mateix temps, el fet que els productes mongols gaudeixin d’exempció aranzelària als EUA estimula la proliferació il·legal d’etiquetes “Made in Mongolia” a l’altra banda de la frontera. Malgrat tot, els optimistes veuen en aquest caòtic flux comercial els primers indicis d’un progrés econòmic que tard o d’hora ha d’esclatar. Mongòlia és un fidel alumne de les tesis monetaristes del Banc Mundial, que ja li ha subministrat 57 milions de dòlars en préstecs des de 1993.

El Japó i l’Índia són els altres dos poders regionals amb qui Mongòlia vol oblidar l’etapa soviètica. Amb el primer els intercanvis comercials foren de 80 milions de dòlars al 1992. Amb el segon pretén contrarestar la prepotència xinesa, a més de buscar-hi ajuts per reconstruir el patrimoni religiós del país. **J. Z.**

EFE

Ulan Bàtor, capital de Mongòlia. El govern tem que el país acabe convertit en una província xinesa.

retorn als orígens històrics (budisme, recuperació dels mites imperials), juntament amb una decidida reforma econòmica que té les esperances posades en els "dragons asiàtics" i en el Japó.

dècades de ser la setzena república no oficial de l'URSS, allò que més tem en aquests moments Mongòlia es d'acabar essent la vint-i-dosena província *de facto* de la Xina. En realitat el procés reformista de Moscou continua lligant les autoritats russes

Panmongolisme. Després de

i mongols a un mateix destí, però com a mínim l'amenaça d'una intervenció militar russa ja no és latent, cosa que no es pot descartar ni de lluny en el cas de Pequín. Un document secret de la policia secreta xinesa filtrat a començament de l'any 1992 afirmava que el concepte de nacionalisme mongol és invàlid perquè, de fet, la regió mongol ha estat "des de sempre territori xinès".

La immensitat de l'antic imperi mongol va deixar una nombrosa minoria tant a la frontera septentrional com a la meridional de l'estat actual. I tant Moscou com Pequín temen els brots de panmongolisme que han anat sorgint, a Rússia, a les repúbliques autònomes de Buriàtia i Tuva i, a la Xina, a la província de la Mongòlia Interior. El fenomen sembla especialment important a la província xinesa, les autoritats de la qual han portat a terme una gran repressió cultural i religiosa, semblant a la infligida als tibetans. De fet, el líder espiritual d'aquests últims, el Dalai Lhama, va rebre asil polític a Ulan Bàtor al 1991, després de mesos d'indecisió política de les autoritats mongols.

Però amb un exèrcit reduït un 50% i amb greus mancances materials des de la partença dels russos, el govern mongol no sembla capaç de plantar cara al seu veí del sud. La política exterior del president Ochirbat mira més aviat d'integrar-se a totes les organitzacions regionals asiàtiques i internacionals possibles. Ja al 91 Mongòlia va esdevenir membre del Fons Monetari Internacional, i continua pressionant per passar a formar part de la Comunitat Econòmica Àsia-Pacífic. Posats a somniar, el que agradaria a Ulan Bàtor és arribar a lligar Rússia i la Xina en una teranyina d'acords i de mecanismes de seguretat internacionals que li permetés de dormir tranquil·la. En canvi, el govern mongol està disposat a declarar-se país neutral i zona lliure de proliferació nuclear. Una Suïssa a l'Àsia central?

Jordi Zamora

CAVALL FORT

Revista per a nois i noies

Plaça de Lesseps, 33, entresol 2.a 08023 Barcelona
Telèfons (93) 218 65 66 /218 62 20 – Fax (93) 217 61 00

- Surt dos cops cada mes
- Pàgines de còmic, narracions, reportatges i la participació dels lectors.
- Cada dos mesos, inclou el suplement "El Tatano", destinat als lectors més petits.

Preu de la subscripció anual: 6.350 pessetes

Ara us hi podeu subscriure a través de

